

SXEDIO.A24

1810: Ο ΚΥΠΡΙΑΝΟΣ ΑΝΕΡΧΕΤΑΙ ΣΤΟ ΘΡΟΝΟ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΒΑΡΝΑΒΑ

Στις αρχές του **18ου** αιώνα, τα πράγματα στην Κύπρο άρχισαν να χειροτερεύουν καθώς οι Κύπριοι άρχισαν να αντιμετωπίζουν σοβαρό πρόβλημα επαφής με την Πύλη στην Κωνσταντινούπολη, ύστερα από τον αποκεφαλισμό του μεγάλου Δραγομάνου της Κύπρου Χατζηγιωργάκη Κορνέσιου, μετά την αποτυχή επανάσταση του **1804**.

Στον εκκλησιαστικό τομέα τα πράγματα δεν πήγαιναν καλύτερα και ο Εθνάρχης ή Μιλλέτ-Πασιής κατά τους Οθωμανούς Αρχιεπίσκοπος Χρύσανθος ευρισκόμενος σε βαθύ γήρας αποφάσισε να εγκαταλείψει το θρόνο και να ζήσει ήσυχος το υπόλοιπο μέρος της ζωής του.

Σ' αυτό όμως διαφωνούσαν οι δύο ανεψιοί του, Μητροπολίτες Πάφου Πανάρετος και Κιτίου Χρύσανθος οι οποίοι προσπαθούσαν να τον διατηρήσουν, γέροντα όντα, στη θέση του, για δικό τους όφελος.

Την πρώτη δεκαετία του **1800** τα πράγματα είχαν φθάσει σε σημείο χωρίς επιστροφή κι άρχισε να δημιουργείται κίνημα για απομάκρυνση του Χρύσανθου.

Ανάμεσα σ' αυτούς που τάχθηκαν εναντίον του Χρυσάνθου ήταν και ο Οικονόμος της Αρχιεπισκοπής Κυπριανός.

Οι ταχθένες εναντίον του δεν άντεχαν, σύμφωνα με τον Χάκκετ, να βλέπουν τον Χρύσανθον "και τους συγγενείς αυτού, οίτινες υπερβάντες φαίνεται τα εσκαμμένα ενέμοντο την Εκκλησίαν ως οικογενειακόν τιμάριον".

Έτσι στα **1810** οι αντιτιθέμενοι στην παραμονή του Χρύσανθου κατόρθωσαν να εξασφαλίσουν την έκδοση αυτοκρατορικού διατάγματος, το οποίο διέτασσε την παύση του μαζί με τον ανεψιό του Κιτίου Χρύσανθο.

Ο Αρχιεπίσκοπος μεταφέρθηκε μαζί με τον ανεψιό του στην Εύβοια όπου σε λίγο πέθανε.

Στο θρόνο τον διαδέχθηκε ο Κυπριανός.

Αναλυτικότερα τα παρασκήνια παραθέτει ο Χάκκετ σε άλλο σημείο της Ιστορίας του:

"69. Ο Αρχιεπίσκοπος Χρυσάνθος εξηκολούθησεν εν βαθυτάτω γήρατι ονόματι κυβερνών την Εκκλησίαν, ο δε Κυπριανός, πράγματι, ότε αίφνης λαϊκή θύελλα παρέσυρε τον Χρυσάνθο κι' ανύψωσε δε τον Κυπριανόν εις τον θρόνον ταχύτερον ή όσον προσεδοκάτο.

Διότι από του 1804 γενική ιδέα είχε σχηματισθή ότι ο συνειτός και δραστήριος Οικονόμος ήτο ο ενδεδειγμένος διάδοχος του Χρυσάνθου μετά δυσφορίας δέ έβλεπον οι άνθρωποι ότι ο Χρυσάνθος, παρασυρόμενος υπό των συγγενών αυτού, ο μεν δεν ενέμενεν εις την επανειλημμένως ως ήδη είρηται, εν τη συνειδήσει της ανικανότητος του προς εκπλήρωσιν των ιδίων καθηκόντων ληφθείσαν απόφασιν περί παραιτήσεως, το δε και παρεσκεύαζετο τα πράγματα ώστε εκ των οικείων αυτού να διαδεχθή τις αυτόν.

Εξ αντιδράσεως προς τον Χρυσάνθον και τους συγγενείς αυτοί, οίτινες υπερβάντες φαίνεται τα εσκαμμένα ενέμοντο την Εκκλησίαν ως οικογενειακόν τιμάριον, εσχηματίσθη ισχυρά μερίς σκοπόν έχουσα να υποστηρίξη μετά την παραίτησιν ή τον θάνατον του Χρυσάνθου τον Κυπριανόν ως διάδοχον αυτού.

Η μερίς αύτη ανυπομονούσα να εκτελέση τα βουλευματα αυτής ενήργησε δραστηρίως εν Κωνσταντινουπόλει, κατ' ακολουθίαν δε των ενεργειών τούτων εξεδόθη αυτοκρατορικών διάταγμα επιτάσσον την έξωσιν του Αρχιεπισκόπου Χρυσάνθου και του ομονύμου ανεψιού αυτού Μητροπολίτου Κιτίου και την εξορίαν αυτών, βασιλικός δ' απαπεσταλμένος εκ Κύπρου απήγαγεν αυτούς εις Χαλκίδα της Ευβοίας κατ' Ιούνιον του 1810. Σχεδόν συγχρόνως εκμίσθωσαν εις Κύπρον τα βεράτια και Χάττι Σερίφ, δι' ων διορίζοντο ο μεν Κυπριανός Αρχιεπίσκοπος ο δε Αρχιμανδρίτης Μελέτιος Μητροπολίτης Κιτίου.

70. Αλλ οι διαπραξάμενοι την έξωσιν του

Αρχιεπισκόπου και του Κιτίου ευρέθησαν αίφνης εν στενοχώρω θέσει προ της ταχύτητος μεθ' ης η Πύλη ενήργησε.

Οθεν εν τη αμηχανία αυτών ηνωμένοι ήδη άπαντες περί τους δύο περιλειφθέντας αρχιερείς τον Πάφου Χρύσανθον και τον Κερυνείας Ευγένιον απηθύνθησαν προς τον εν Λάρνακι τότε διατρίβοντα Αρχιεπίσκοπον Σιναίου Κωνσταντίνου.

Εν αρχή της επιστολής αυτών εδήλουν ότι ευχαρίστως εξέλεξαν και εδέξαντο τον τε Κυπριανόν και τον Μελέτιον αλλ' επειδή η διαδοχή εγένετο μόνον εξωτερικώς ουχί δε και εκκλησιαστικώς παρεκάλουν αυτόν να ανέλθη εις Λευκοσίαν ίνα ως αυτόνομος και αυτός συνδιασκεφθή μετ' αυτών περί του πρακτέου.

Συγχρόνως δ' απέστειλαν αναφοράν προς τον οικουμενικόν Πατριάρχην Ιερεμίαν Γ' τη **28** Ιουνίου **1810**, εν η εξετίθεσαν διά βραχέων τα κατά την έξωσιν του από εικοσαετίας διά γήρας και πολλάς νόσους μη δυναμένου να εκτελή τα καθήκοντά αυτού (διό πολλάκις ηθέλησε να παραιτηθή αλλ' εκωλύθη υπό τινων) Αρχιεπισκόπου Χρυσάνθου και του Κιτίου Χρυσάνθου, ότι διά βερατίων και Χάττι Σερίφ διωρίσθησαν αντικαταστάται αυτών ο Κυπριανός και ο Μελέτιος ους, ου μόνον οι Ορθόδοξοι άπαντες εγκρίνουσιν ως όντας κεκοσμημένους μάλιστα δε τον Κυπριανόν διά πλείστων αιρετών, αλλά και οι Τούρκοι και πάντα τα λοιπά γένη διά κ.ο και εξαποστέλλεται ευχαριστήριος αναφορά προς τα πολυχρόνιον δεβλέτι παρά τε των χριστιανών και των Οθωμανών και Ιλάμι της εξουσίας "παραστατικά αμφότερα των αιρετών, οπού κοσμούσι τους δύο αυτούς υποψηφίους οίτινες αμφότεροι αληθινά, μα πλέον ο κυρ Κυπριανός κατά τον ανωτάτω βαθμόν υπάρχει άξιος, καθ' α γνωστικός, σώφρων άγρυπνος, ενάρετος παντοίως όλως χριστιανός, αμέτοχος, άμεμπτος, απέχων και μάλιστα ως δουλεύσας τη Πατρίδη διά τσοούτων χρόνων, και ευρεθείς πρόμαχος εις πάσαν περίστασιν και ανάγκην και τέλος λύχνος ως ετέθη πρεπόντως επί την λυχνίαν και λάμπει πάσι τοις εν τη οικία ευαρέστως".

3) Παρεκάλουν τον Πατριάρχη, επειδή οι δύο προκάτοχοι εξαίφνης εξωρίσθησαν και δεν προέλαβον να δώσωσι κατά τους κανόνες τας παραιτήσεις αυτών, όπως "διά συνοδικού γράμματος επιτάξη τον ενταύθα ευρισκόμενον Αρχιεπίσκοπον Σιναίου κύριον Κωνστάντιον, ίνα συν τοις λοιποίς Αρχιερεύσι χειροτονίση Αρχιεπίσκοπον Κύπρου, τον Οικονόμον κυρ Κυπριανόν και Μητροπολίτην Κιτιέων τον Αρχιμανδρίτην Μελέτιον, υποψηφίους μεν εκκλησιαστικώς τελείως δε πολιτικώς όντας, ίνα και εκκλησιαστικώς πληρωθή το απότομον και δραστήριον υψηλόν Χάτιτι Σερίφιον και τα προσκυνητά μπεράτια και η ευάρεστος βουλή οία θέλησις και αυτών και των άλλων Κυπρίων".

Την αναφοράν ταύτην ως και την προς Σιναίου Κωνστάντιον προειρημένην επιστολήν υπέγραψαν οι δύο Μητροπολίται, οι αξιωματικοί, κληρικοί των ενοριών της Λευκωσίας και τινες πρόκριτοι λαϊκοί.

71. Αλλ' ούτοι βεβαίως δεν εγίνωσκον σαφώς οπόσον σπουδαίον κώλυμα προς εκτέλεσιν του αιτουμένου ήτο η έλλειψις της γραπτής παραιτήσεως των εξορισθέντων οίτινες και παρακαλούμενοι δεν ήτο πιθανόν ότι θα έστεργον να δώσωσι παραίτησιν.

Η απάντησις του Κωνσταντίου ανέωξε τους οφθαλμούς των εν Λευκωσία, ο σοφός Σιναίου τηρών απαρεικλίτως τους κανόνες και την καθεστηκυίαν εκκλησιαστικήν τάξιν, ουδέ να ανέλθη εις Λευκοσίαν ηθέλησεν, αλλ' έγγραψεν εκ Λάρνακος προς τους καλέσαντας αυτόν τη 2 Ιουίου 1810 αποφαινόμενος ότι οι υποψήφιοι μόνον διά παραιτήσεως των εξορισθέντων ή δι' ειδικής αδείας της μ. Εκκλησίας εις ην αναγνωρίζει το δικαίωμα "και άνευ παραιτήσεως επιτάξαι την χειροτονίαν" δύνανται να εισέλθωσιν κανονικώς εις την των προβάτων αυλήν, υποδεικνύων δε τα άτοπα άτινα προύκυπτον εκ της παρά τους κανόνες χειροταξίας των υποψηφίων και αγγέλλων ότι μετά χαράς θα έλθη εις Λευκοσίαν όταν ο έτερος των απαραίτητων όρων, δηλαδή ή η παραίτησις των εξορισθέντων ή άδεια της μ. Εκκλησίας -πληρωθή εκφράζει την βεβαιότητα ότι ότε Κυπριανός και οι

λοιποί θα συμφωνήσωσι προς την γνώμην αυτού και θα απευθυνθώσι προς την μ. Εκκλησίαν, δεν θα θελήσωσι δε ουδεμίαν άλλην αξίωσιν ή (ο μη γένοιτο) βίαν κοσμικήν περί της προ της ώρας ανόδου αυτού εις Λευκοσίαν να επαγάγωσιν αυτώ".

Ο Οικουμενικός Πατριάρχης στον οποίο απευθύνθηκαν οι Κύπριοι δέχθηκε την παράκληση τους και ανέθεσε στο Σιναίου να προβεί στη νενομισμένη χειροτονία και ενθρόνιση του νέου Αρχιεπισκόπου και του Μητροπολίτη Κιτίου, πράγμα που έγινε.

Η εγκαθίδρυση του νέου Αρχιεπισκόπου έγινε το **1810** και ένα από τα πρώτα του έργα ήταν η ανασύσταση της ελληνικής σχολής παρά την Αρχιεπισκοπή το **1812** που αργότερα ονομάστηκε σε Παγκύπριο Γυμνάσιο.

Ο Κυπριανός ήταν πολυταξιδεμένος και πολυσπουδασμένος.

Σύμφωνα με τον Μυριανθόπουλο (περιοδικό Εθναρχίας "Ελληνική Κύπρος", τεύχος **51**) ο Κυπριανός γεννήθηκε στο Στρόβολο το **1756**. Από μικρός προσελήφθη στη Μονή Μαχαιρά και κατά το **1783**, ενώ ήταν διάκονος ακόμα, απεστάλη με τον ιερομόναχο Χαραλάμπους στη Μολδοβλαχία για συλλογή εράνων υπέρ της Μονής.

Παρέμεινε έκτοτε στο Ιάσιο και παρακολούθησε ανώτερα μαθήματα στην εκεί ελληνική σχολή.

Προήχθη σε ιερέα και προσελήφθη από τον ηγεμόνα Μιχαήλ Σούτσο ως εφημερίδος στον ηγεμονικό ναό.

Επέστρεψε στην Κύπρο το **1802** και προσελήφθη στην Αρχιεπισκοπή ως Οικονόμος της.

Ο Κυπριανός είχε μνηθεί στη φιλική εταιρεία που οργάνωσε την επανάσταση εναντίον των Οθωμανών το **1821** στην Ελλάδα και είχε υποσχεθεί μάλιστα και οικονομική, κυρίως βοήθεια. Είναι ο ενδοξότερος Αρχιεπίσκοπος επί τουρκοκρατίας τουλάχιστον, γιατί τελικά οι Τούρκοι τον κρέμασαν ύστερα από έντεκα μόλις χρόνια στις **9 Ιουλίου 1921**.